

מעדני אשר

גיליון שס"ז
(שנה ח')

פרשת אמור תשע"א

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תכל יוצאים לזכותו של הרב ברוך בן מרים ומרת שיינדל מלכה בת חיה פייגא

מדוע כהן אינו מברך בברכת השחר שלא עשאי ישראל? בפרשתו כ"א ח' וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא מקריב וגו'.

יש להקשות: מדוע כהן אינו מברך בברכת השחר שעשני כהן, מאי שנא מהא דאנו מברכים שלא עשאי אשה, וברש"י מנחות מ"ג ע"ב דהטעם משום שלאיש יש יותר מצוות מאשה, שאינה חייבת במצוות עשה שהזמן גרמא, א"כ כהן דיש לו מצוות יתירות מישראל, א"כ מדוע אינו מברך שעשאי כהן, כד מקשה בשו"ת מגן שאול סימן ד', וכן בשו"ת ויצבור יוסף סימן נ' ס"ק ד', וכן בפרי צדיק בפרשתו, וכן בשו"ת יד תנוק סימן א'.

איכא כמה תרוצים:

א. משום דאי אפשר לתקן ברכה, דאיך יברך, אם יברך שעשני כהן, הא נח לו לאדם שלא נברא משנברא, וכמו שכתב הב"ח אור"ח סימן מ"ו דלכך מברכים שלא עשאי גוי, ואין מברכים שעשני ישראל, משום דנוח לו לאדם שלא נברא משנברא, ואם יברך שלא עשאי ישראל, נמי אינו יכול, משום דכהן הוא בכלל ישראל, ועוד דהוא כמתכבד בקלון חבירו דעד חטא העגל היה עבודה בישראל, הילכך לא תיקנו כד תירץ בשו"ת מגן שאול סימן ד' ועיין בויצבור יוסף שורץ סימן נ' ס"ק ה', וכן תירץ האמרי אמת מגור מובא במעיינות הנצח פרשת קורח.

וכן כתב בפרי צדיק בפרשתו ז"ל מדוע אין הכהנים מברכין בכל יום שעשני כהן, והשיבותי הלוא גם ישראל אינם מברכין שעשני ישראל רק שלא עשני גוי ועבד וגם אין מברכין שעשני איש רק שלא עשני אשה ועיין באורח חיים סימן מ"ו בס"ז ומגן אברהם שם והטעם שאין לברך שעשני ישראל, כי האדם עדיין הוא תחת הבחירה ובשם ישראל יכונה זה שבחר בטוב ומי יודע אם יכול לעמוד בבחירתו ולכן אינם מברכין רק שלא עשני גוי ועבד ועל כל פנים ניתן תחת הבחירה לבחור בטוב מחמת שאינו גוי ועבד, וכן שלא עשני אשה ובבחירתו לקיים כל המצוות שהאיש מצווה יתר על האשה, וכן בכהן לא שייך לברך שעשני כהן כי גם כן הבחירה בידו להכניס הקדושה בלבו וגם צריך שלא לחלל את כהונתו, ושלא עשאי ישראל בודאי לא שייך לברך דגם הם ישראל גם כן וחס ושלום לומר כן.

ב. שהרי בימים קדמונים היו כהנים נושאים כפיהם בכל יום ומברכין אשר קדשנו בקדושתו של אהרן, ונכלל בזה ברכת שעשני כהן, וזה פשוט, כד תירץ בשו"ת יד תנוק סימן א'.

ג. כיון שאין היום כהנים ודאים רק כהני חזקה עיין מג"א אור"ח סימן ר"א לכן אין מברכים, כד תירץ בשו"ת ויצבור יוסף סימן נ', ועיין בספר הנפלא גם אני אוחד חלק ב' סימן ל"ג לדידי הגאון רבי נמליאל הכהן רבוביץ שליט"א מה שהרחיב בענין זה, ובענין איך מותר לכהנים בזמננו לישא כפים בברכה הא הם אינם כהנים מיוחסים, עיין ספר מעדני אשר פרשת אמור תשס"ו.

האם יש חיוב ללמוד ש"ך לפני ט"ז כיון שהש"ך היה כהן ויש דין של וקדשתו לכל דבר?

איתא בגמ' גיטין נ"ט ע"ב, מ"ק כ"ח ע"ב, נדרים ס"ב ע"ב דילפינן מוקדשתו דכתוב בפרשתו דצריך להקדים כהן לכל דבר שבקדושה, לפתוח ראשון ולברך ראשון, וליטול מנה יפה ראשון.

יש לחקור האם כשלומד ש"ע עם ט"ז וש"ך צריך להקדים ללמוד את דברי הש"ך מדין וקדשתו או דילמא אינו צריך.

הנה בשו"ת שלמת חיים הלכות תלמוד תורה סימן ק"ה ע"מ 151 נשאל האם צריך להקדים לימוד הש"ך שהיה כהן קודם לימוד הט"ז כיון דמבואר בגמ' דיש חיוב להקדים את הכהן לכל דבר שבקדושה מדין וקדשתו.

והשואל כתב שיש מי שרצה לומר סברא דאין צריך להקדים: משום דדוקא בחייו שייך דין קדימה ולא אח"כ.

ומביא ראיה ליסוד זה: מהא דלא מוזכר בש"ע יור"ד סימן שני"ד ס"ק א' קדימה להוצאת המת אם המת כהן, ובכבוד מצוינו מכבודו בחייו ובמותו, ש"מ דאין דין וקדשתו לאחר מיתה.

וכן באילת השחר בפרשתו נסתפק בכהאי גוונא שצריכים לקבור ב' מתים ואחד מהם כהן האם צריכים להקדים לקבור את הכהן או אינו צריך דלא שייך וקדשתו אצל מת, אמנם בכבוד אב יש דינים גם לאחר מיתה.

וכן במגדים חדשים ברכות מ"ו ע"א נסתפק בזה האם לאחר מיתה שייך וקדשתו כגון לקבור ראשון את הכהן, ועיין לקמן אריכות גדולה האם פקעה קדושת כהונה לאחר מיתה.

והשואל רצה לומר עוד סברא דאין צריך להקדים: דדוקא לכהן בעצמו צריך להקדים אבל לא לספרו, וחילוק כזה נמצא בגמ' סנהדרין י' ע"א דלענין לדונו יש חילוק בינו לבין ממונו.

ומסיק בשו"ת שלמת חיים: נראה פשיטא דאין בזה קפיא ואין צריך להקדים ללמוד את דברי הש"ך.

כשיש כהן בחופה האם יש ענין לתת לו ברכה ראשונה או ברכה אחריתא?

הנה באילת השחר בפרשתו נסתפק ז"ל הנה המנהג לכבד לאדם חשוב לברך הברכה אחרונה בחופה, ויש לעיין אם צריכים לכבד את הכהן בברכה אחרונה או עדיף לכבדו בברכה ראשונה כדי שיברך ראשון, ובאמת צריך לברר מה החשיבות של ברכה אחרונה יותר משאר ברכות ואולי משום שהיא ברכה בפני עצמו שמברכין אותה גם כשאין עשרה כמבואר בש"ע אה"ע סימן ס'.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הנגיד הנכבד

הרב דוד הגר שליט"א לוס אנג'לס'

בעל מהדורת הגר מעדני אשר חלק ג'

לעילוי נשמת

אמו האשה החשובה

מרת מלכה מחלה בת הרב מרדכי זיסקנד סג"ל לנדא ע"ה

נפטרה ג' אייר תשס"ו ת.נ.צ.ב.ה.

האם כהן שמת פקע כהונתו ואין עליו קדושת כהונה?

הנה איתא בגמ' מ"ו עמוד א' רבי זירא חלש, על לגביה רבי אבהו, קביל עליה אי מתפח קטינא חריך שקי, עבידנא יומא טבא לרבנן, אתפח, עבד סעודתא ככולהו רבנן, כי מטא למשרי, אמר ליה לרבי זירא לישרי לן מר, אמר ליה לא סבר לה מר להא דרבי יוחנן דאמר בעל הבית בוצע, שרא להו, כי מטא לברוכי, אמר ליה נברך לן מר, אמר ליה לא סבר לה מר להא דרב הונא דמן בבל דאמר בוצע מברך, ואיהו כמאן סבירא ליה, כי הא דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי בעל הבית בוצע ואורח מברך, בעל הבית בוצע, כדי שיבצע בעין יפה, ואורח מברך כדי שיברך בעל הבית.

והנה ברשב"א שם הקשה ואיכא למידק א"כ ר' אבהו היכי קאמר ליה לר' זירא דליבצע, ו"ל דשאני ר' זירא דהוה ליה בסעודה זו כבעל הבית, דמחמתיה עביד להו יומא טבא לרבנן.

והנה האדרת בקונטרס עובר אור"ח המודפס בסוף ספר ארחות חיים סימן קס"ז הקשה על הרשב"א מדוע לא תירץ בפשטות דכיבד ר' אבהו את ר' זירא לברך ברכת המזון מחמת שהיה ר' זירא כהן וכמפורש בירושלמי ברכות פרק ג' הלכה א' ובדין היה שיברך ראשון כדילפינן מוקדשתו.

ומתירץ האדרת חידוש נפלא: דהך עובדא היה אחר המעשה שמבואר בגמ' מגילה ז' ע"ב דרבה שחטיה לרבי זירא, ואף שרבה ביקש ממנו רחמים ונעשה נס וחי, מ"מ כבר בטלה מרבי זירא קדושת כהונתו לכן כבר לא היה עליו דין כהונה.

אבל בכלי חמדה פרשת בראשית בסופו תמה עליו וז"ל ולא אדע מה קאמר, דהרי כל כהן הוא כהן מחמת שהוא בן כהן וכיון דזה פשיטה דלא נפקע הקורבה ע"י המיתה וא"כ הרי הוא גם עתה בן כהן ומימילא הוא כהן לכל הענינים, אלא שלענין עבודה צריך חינוך מחדש כמו כל כהן שהתחיל לעבוד שצריך חינוך אבל לענין קדושת כהונה פשיטא שכל זמן שלא נפקע הקורבה אינו נפקע הכהונה ומבואר בקרא דאלישע דהקורבה לא נפקע ע"י שמת וזה ברור.

וכן בספר הזכרון פחד יצחק ע"מ תרנ"ט מביא שהגאון רבי חיים ברלין שלח מכתב להאדרת"ו וז"ל צחוק עשה לי מעכ"ת יען כי לא אוכל להאמין כי נעלמה ממנו גמ' מפורשת סנהדרין צ' עמוד ב' אמר רבי יוחנן מניין לתחיית המתים מן התורה שנאמר במדבר י"ח ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן, וכי אהרן לעולם קיים, והלא לא נכנס לארץ ישראל, שנותנין לו תרומה, אלא מלמד שעתיד לחיות, וישראל נותנין לו תרומה, מכאן לתחיית המתים מן התורה, הרי מפורש דכהן שמת וחזר וחי חזר לקדושתו הראשונה.

אבל הגאון המפורסם רבי יעקב חיים סופר שליט"א קובץ הר המור קובץ ז' ע"מ 27 יצא להמליץ בעד האדרת: וכתב הנה זה אמת וברור שמדברי הגמ' בסנהדרין מתבאר להדיא דאכן אף לעתיד לבא יתנו תרומה לכהן, ושמע מינה דתחיית המתים מן התורה, אבל הא אכתי לא נתבאר שם דאהרן נשאר בקדושת כהן קמייתא דהויה ליה, ואיכא למימר דלעתיד לבא אכתי יצטרך משיחה לכהונה מחדש, וכאשר כתב להדיא הרמב"ן בספר המצוות שורש ג'.

רב שהוא כהן האם מותר להספיד מת

בתוך ארבע אמות של המת?

קימ"ל יור"ד סימן שע"א ס"ק ה' אסור לקרב בתוך ארבע אמות של מת או של קבר, בד"א, שאין הקבר מסויים במחיצות גבוהות י' טפחים, אבל אם הוא מסויים במחיצות גבוהות עשרה טפחים, או בחריץ עמוק י' טפחים, אין צריך להרחיק ממנו אלא ד' טפחים.

וכתב הדרושה מכאן מוכח דאפילו תוך ד' אמות של מת המונח לפנינו אסור לקרב כהן משום דתופס ד"א או משום גזרה שמא יגע במת עצמו אף שהוא מונח לפנינו והכל יודעים שאסור ליגע במת מ"מ לא מחשב כמו מחיצה גבוהה י' טפחים וכן מהרדכי והג"מ כתבו דאסור וב"י הביאם ע"ש ולא כמו ששמעתי מקילין לכהן הדורש לעמוד עליו אפי' תוך ארבע אמות של מת כיון שהמת מונח לפנינו וניכר.

אבל הש"ך יורה דעה סימן שע"א ס"ק ח' כתב להמליך בעד אותם מקילין וז"ל ולי נראה שטעם אותן המקילין דדוקא במת שמונח בבית בהך גוונא דמיירי הטור וכן בהך דמרדכי וה"מ במת המונח בספינה דהוי כמונח בבית שהוא מקום קביעתו תופס ארבע אמות אבל לא המונח על המטה וכן מחלק הרוקח סימן שט"ו וז"ל מת בביתו סתום אסור ליקרב בתוך ארבע אמות דמת תופס ד' אמות לטומאה כשהוא בקבר אבל כשהוא במטה שמוציאין אותו ובעת צדוק הדין מעמידין אותו אינו תופס דאין שם קביעותו.

ולענין הלכה: נקטינן שאסור לכהן להספיד בתוך ארבע אמות של מת, דנקטינן דמת קונה ארבע אמות אפילו אם אינו מקום הקבוע שלו, כן כתב בערוך השלחן יור"ד סימן שע"א.

מדוע אין קורים לכל הכהנים שיש בבית הכנסת מדין וקדשתו?

יש להקשות: על הא דמבואר בשו"ע אר"ח סימן קל"ה סעיף ג' דכהן קורא בתורה ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל, ומקורו בגמ' גיטין נ"ט ב' מקרא דוקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון, וקשה דא"כ הוי להו לכל הכהנים שבבית הכנסת לקרא תחילה ואח"כ כל הלויים ורק אח"כ הישראלים, דבמה שקרא כהן אחד תחילה קיימו מצות וקדשתו לגבי אותו כהן בלבד, אבל לא קיימו אותה עדיין לגבי שאר כהנים שבביהכ"ס, ואי דאין קורין כהן אחר כהן משום פגמא, זה רק יען כבר תקנו שאחר כהן יקרא לוי, אבל אם יהיה הדין שתחילה יקראו כל הכהנים בודאי שלא היה אז שום חשש פגם ופקפוק בדבר, וכמו בעיר שכולה כהנים שקורא כהן אחר כהן וכבשו"ע שם סעי' י"ב כן מקשה בתפארת יעקב גיטין נ"ט.

ומתירץ: דקרא דוקדשתו קאי על שבט הכהונה ולא על כל כהן וכהן, לכן אחר שכבר קרא כהן אחד יצאו ידי חובת מצוה זו ושוב א"צ לקרוא כהנים האחרים שבביהכ"ס להקדימם ללויים ולישראלים, כן תירץ בתפארת יעקב, וכן בשו"ת בצל החכמה חלק ה' סימן ס'.

כהן שעומד בתור במכולת

האם יש חיוב להקדימו מדין וקדשתו?

יש לחקור האם לדבר הרשות יש נמי מצוה להקדים את כהן ראשון או דילמא רק לדבר שבקדושה יש חיוב להקדים את הכהן ראשון אבל בדבר הרשות כגון כשעומד בתור במכולת או אצל הרופא אין צריך להקדימו.

הנה איתא בגמ' גיטין נ"ט ע"ב, מ"ק כ"ח ע"ב, נדרים ס"ב ע"ב דילפינן מוקדשתו דכתוב בפרשתו דצריך להקדים כהן לכל דבר שבקדושה, לפתוח ראשון ולברך ראשון, וליטול מנה יפה ראשון, והנה מהא דאמרין שצריך להקדימו גם בליטול מנה יפה ראשון, משמע דאף בדבר הרשות צריך להקדימו, א"כ יש חיוב להקדימו אף במכולת.

אבל יש לדחות: לפי מה שכתב רש"י המפרש שם בנדרים וז"ל ליטול מנה כשחולק עם אחיו הכהנים בלחם הפנים, א"כ אין ראייה שאף בדבר הרשות יש מצוה להקדימו לכהן להיות ראשון, ולכן אין צריך להקדימו במכולת.

וכן כתב המהרש"א שם להדיא דלכן הכריח את המפרש ללמוד דמיירי ממנה של מצוה, דלישנא דגמ' דקאמר לכל דבר שבקדושה משמע שמיירי בדבר קדושה, ובחולק עם ישראל ליכא בדבר ההוא שחולק דבר קדושה.

וכן כתב הפרי מגדים במשבצות זהב בפתיחה לאור"ח סימן קל"ה דרק לדברים שבקדושה מקדימים אותם והא דאמרין שמקדימים ליטול מנה יפה, היינו מעשר עני וצדקה כמו שכתבו התוס' מ"ק כ"ח ע"ב.

אבל הרא"ש והר"ן חולקים וסבירא להו: דנוטל מנה יפה בחולק עם ישראל, משמע דסבירא להו דאף בדבר הרשות יש מצוה להקדים את הכהן.

והא דאיתא בגמ' לכל דבר שבקדושה, דמשמע דרק לדבר שבקדושה צריך להקדים כהן, כוונת הגמ' בכל דבר שיראה גדול ומקודש הכהן צריך להקדימו ואין כוונת הגמ' לומר דרק בדבר שבקדושה צריך להקדימו, כן כתב הרא"ש שם בנדרים.

וכן ברש"י בפרשתו כתב וז"ל קדש יהיה לך, נהוג בו קדושה לפתוח ראשון בכל דבר ולברך ראשון בסעודה, ולא כתב שצריך לנהוג בו קדושה דווקא בדבר שבקדושה ש"מ דסבירא ליה דבכל דבר שהכהן נראה שהוא מתקדש ע"י זה צריך לכבדו.

לפי שיטות אלו צריך להקדים את כהן ראשון גם בחנות או בתור אצל הרופא כיון שגם בדבר הרשות יש חיוב להקדימו, ועיין במהר"ם ש"ך גיטין נ"ט ע"ב, ועיין בקובץ שיעורים ב"ב סימן קע"ז מה שהאריך בה.

ולענין הלכה נחלקו פוסקי זמננו האם צריך להקדים את הכהן במכולת או אצל הרופא: דמין הגרי"ש אלישיב שליט"א סבירא להו שאין צריך להקדימו דאין בדברים אלו משום וקדשתו, מובא בספר אשרי האיש חלק א' פרק כ"ג סעיף כ' וכן הגר"ח קניבסקי שליט"א מסופק לענין הלכה אם יש בדברים אלו משום וקדשתו, עיין בספר דולה ומשקה ע"מ צ"ח, אבל דעת הגאון רבי ניסים קרליץ שליט"א שיש חיוב להקדימם גם בדברים אלו, עיין בספר דולה ומשקה ע"מ קצ"ו.

האם שייך דין קדימה לכהן לענין קדיש ותפלה?

הנה בשו"ת חלקת יעקב אורח חיים סימן כ"ה נשאל בביהמ"ד שנמצאו שם כמה אבלים כולם מרוצים לקהל להתפלל ואחד מהם כהן, אם יש לכהן דין קדימה דוקדשתו, שהוא יתפלל בלי שום גורל.

ומסיק בחלקת יעקב: לפע"ד אין זה בכלל וקדשתו כיון דכבר נתקבל בתפוצות ישראל שהאבל מכבד לאבותיו בתפילות וקדיש לעילוי נשמותיהן, וזה בגדר דמכבדו לאחר מיתה המבואר בש"ע י"ד ס' ר"מ ונקרא מחויב בדבר כיבוד הלזה, וכשיש בביהמ"ד כמה אבלים כולם יש להם זכות זה, וממילא דינו כמבואר בתוס' גיטין נ"ט ב' ד"ה וליטול וקדשתו ליטול מנה יפה ראשון, כגון מעשר עני או צדקה, אבל במידי דשותפות לא, דאמרין בגמ' פסחים ג' דאין רואה סימן ברכה לעולם, והרא"ש לשם מסיים וז"ל ולא מסתבר לדרוש פסוק זה להרגיל כהן שיתן עינו בחלק יפה ואע"ג דמתוס' סוף מ"ק משמע איפכא, כבר הביא הברכ"י אור"ח ס' כ"ה דברי יש"ש פ"ד דיבמות ס' ל"ה, שהתוס' דמסכתות גדולות עיקר כנגד מס' קטנות שיש קבלה דתוספות דמסכת גדולות חיברם ר"א מטוך, ועי' ר"ן נדרים ס"א ב' וז"ל כיון דהך סוגי' איתמרא בנדרים יש לסמוך טפי מסוגי' דהתם דלאו בדוכתא איתמר, והכא נמי לענין דברי התוס' דבדוכתא איתמר בגיטין לענין קדושת כהן ובמ"ק רק אגב גררא, וכיון דגם הרא"ש פסק כן וגם המג"א בס' ר"א מביא רק דברי תוס' האלו א"כ נקטינן דבמידי דשותפות לא שייך וקדשתו, א"כ ה"נ בני"ד דהתפילות והקדישים שייך לכלהו אבלים, וכולם יש להם בזה זכות לקיים החוב של כיבוד אור"א לא שייך בזה וקדשתו, שזה שייך רק לענין לנהוג בהם כבוד הרבה ולהקדים אותם לכל דבר שבקדושה לפתוח בתורה ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון, אבל בדבר שכל אחד מחויב לעשות מצות כיבוד אור"א, ויש להם ענין שיש לכולם זכות בכדי לקיים מצותם והם שותפים בדבר ממילא לא שייך להקדימו, וכאמור דבשאר כיבודים אין לשום אדם זכות וכח לומר דהכיבוד שייך לי אף כשאין בשם כהן, וממילא לא מקרי שיש לו בדבר זה איזו שותפות, אבל בקדיש ותפילה יש לו להאבל זכות וכח להתפלל בביהמ"ד שלו הרגיל להתפלל, כנהוג לעילוי נשמת אבותיו, ומקרי שותף בזכות שלו שיש לו בזה, וממילא דינו כהאמור דבמידי דשותפות לא שייך וקדשתו.

ועוד: הרי כבר מבואר במג"א ס' ר"א ס"ק ד' למה אין אנו נזהרין עכשיו להקדים הכהן לכל הנך מילי, ויש לזוהר בזה מאחר שמדאורייתא הם, ואפשר דאין אנו בקיאים ביחוסיה כהונה, ובפרט כהני ההמון שאינם יודעים מקור מחצבתם כלל, רק באמירה בעלמא קנו לקדושת כהונה והידיעה לאמיתתה רפופה בידם, כאשר כ"פ אנשים שמחזיקים עצמם בחזקת כהונה ונודע לבסוף ששגו וטעו וכן מתרמי כ"פ בזמננו, וסוף דבריו דלמאי דהחזיקו החזיקו ולא יתור, וכיון דלא שמענו מעולם ליתן לכהנים חזקת קדימה בעניינים האלו עי' ש"ך י"ד רס"י א' במנהג וכה"ג הוי לא ראינו ראייה, והכ"נ בני"ד כן, רק למה דהחזיקו החזיקו, לקרוא ראשון וכדומה ולא יתור, ולענין נשואין ולענין טומאה פשיטא שאין להקל בקדושת כהן וכמבואר באחרונים וש"ד"ח כרך א' מערכת כ' כלל צ"ב הביא כל דברי האחרונים בענין כהני חזקה אבל לני"ד אין לחשוש בזה להקדימם.

מכתבים למערכת

איך היה מותר להיכנס לחדר הבית כדי להניצל מגשם הרי אסור להיכנס לחדר הבית כדי להניצל מגשם

מה שהקשתם בשם השאגת ארה"ו וכן החיד"א על הא דמבואר בגמ' תענית י"ט ע"א שירדו גשמי רצון ברכה ונדרה, עד שיצאו ישראל מירושלים לחדר הבית מפני הגשמים, דיש להקשות איך היה מותר להם להיכנס לחדר הבית מפני הגשמים, הרי החדר הבית קדוש טפי מבית הכנסת, שהרי רוקקה ומנעל בבית הכנסת שרי, ובהר הבית אסור כמבואר בגמ' ברכות ס"ב והשתא כיון דבבית הכנסת אסור להיכנס בגשמים מפני הגשמים כמבואר בגמ' מגילה כ"ח ע"ב, וכן קמ"ל אר"ח סימן קמ"א כ"ש בהר הבית, וא"כ איך היה מותר להיכנס, ותוצאתם בשלשה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחוקי הדת
הגאון רבי יהושע העשיל פארווא שליט"א מאנטשטר

נראה לתרץ, ע"פ מה דאיתא בפסקי התוס' מידות סימן ה' וז"ל החדר הבית היה גדול הרבה מתי"ק אמות על ת"ק אמות אלא לא היה קדוש אלא ת"ק על ת"ק עב"ל, א"כ יש לומר דנכנסו לחדר הבית שהיה חוץ התי"ק אמות ושם היה אצטבעות להגן עליהם מפני הגשמים.

הרב חיים דוד קרוקער שליט"א כולל גור בארא פארק

נראה לתרץ, דכאן שהלכו לחדר הבית לא היה בזיון אלא להיפך זה מותר בה כבוד שמים שמהמשה היה ראו שצדיק גזר והקב"ה מקיים וכמו שציינו שאע"פ שאסור להספיד בבית הכנסת או בבימה"י מכל מקום לתלמידי חכם מותר, ולכאורה הטעם הוא שאת ה' אלוהיך תירא לרבות תלמידי חכם הוא ביחד עם המקדשי תראו, דמשם למדו שאסור לעשות הספד ולהיכנס לבית המדרש מפני הגשמים על כן גם כאן מותר להיכנס כדי להראות כבוד שמים ע"י צדיקים.

איך מחל הלל על כבודו אף שזוללו בו כמה פעמים

הרי יש אסור לתלמיד חכם לומר על כבודו

מה שהקשתם בשם השפת אמת על הא דמבואר בגמ' שבת ל"א ע"א דאחד זולל בכבודו של הלל כמה פעמים והלל יותר על כבודו, דיש להקשות איך יותר הלל על כבודו, הרי כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כחש אינו תלמיד חכם, א"כ איך עבר על זה, ותוצאתם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחוקי הדת

הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

הרב ישראל הולצמן שליט"א אשדוד

הרב יוסף קרביץ שליט"א מוהיטין עילית

נראה לתרץ, דלא הרגיש כלל שהקניט והיה סובר שהשואל שואל בתמימות והלל היה עניו כל כך שלא הרגיש בכלל שהשואל בא להקניט.

הרב נתנאל קרשבסקי שליט"א ירושלים

נראה לתרץ ע"פ מה שכתב שם המהרש"א וז"ל יש שאלה בזה כיון דשאלה זו לא בדברי תורה הוא רק במילי דעלמא גם אם היה הלל ענותן לא היה לו להשיב על שאלות אלו כש שאמר שלמה בזה אל תען כסיל כאולתו, ונראה בזה לומר דמתוך ענותנותו לא חשב הלל שדאלה זה בא להקניטו באלו שאלות, אלא שרמו לו בשאלות הנוגעות בדברי תורה ובשלש השאלות נתכוין לג' מדות הרעות הללו שהם רוח גבוה ועין רעה ונפש רחבה שנוכרו בתלמידי בלעם, ע"ש באריכות לפי הנ"ל אתי שפיר.

הרב אלימלך בלום שליט"א קרית צאנז תניח

נראה לתרץ ע"פ מה שהבאתם בשם החנוכה התורה בטעם הדבר דצריך לתלמיד חכם לנקום דווקא כחש על פי מה דאיתא במדרש אמרים לנחש מה הנאה יש לך כשאתה נושך ארי דורס ואוכל וכי א"ל ומה יתרון לבעל הלשון, וזה הוא הפירוש כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כחש שאין לו הנאה בכניסה, כי אם שליחתו של מקום הוא עושה, אלא שנוקם ונוטר להנאות אינו תלמיד חכם, לפי הנ"ל אתי שפיר דהלל מרוב ענותנותו לא החשיב את עצמו שיוקם רק למען כבוד תורתו, ולכן לא נקם ולא נוטר לו איבה והשיב לו על שאלותיו בלשון חיבה.

מי שיש לו רק בנות האם חשוב כמת

מה שדנתם במי שאין לו רק בנות האם חשוב כמת.

הבה"ח נפתלי מוסקוביץ נ"י בית שמש

נראה לצייין מה שכתב זקני הגה"ק ר' שלום משאך זצוק"ל בהגהותיו על חומש בראשית שצייין למדרש דוד פרשת ויצא' א' שכתב שמי שאין לו בנים זכרים חשוב כמת.

מדוע בזמננו יש מצוה להוכיח לעובר עברה הרי איתא בגמ' שבזמננו אין מי שיכול להוכיח

מה שהקשתם בשם אחרונים מדוע בזמננו יש מצוה להוכיח אדם שעובר עברה כיון דאיתא בגמ' ערכין ט"ז ע"ב ב' תניא, א"ר טרפון תמה אני אם יש בדור הזה שמקבל תוכחה, אם אמר לו טול קיסם מבין עיניך, אמר לו טול קורה מבין עיניך, אמר רבי אלעזר בן זוריה תמינה אני יש בדור הזה שידוע להוכיח, וכתבתם ככמה תרועים, ובאחד בן התרועים הבאתם בשם העיין יעקב דכמו דאמרינן דאע"ג דאין דנינים מומחין בזמן הזה, אפילו הכי דנינים בזמן הזה במדי דשכיחא דעבדינא שליחותא דקמאי, ה"ה לענין הוכחה במדי דשכיחא דעבדינא שליחותא דקמאי, אע"ג שבזמננו אין מי שיכול להוכיח.

הגאון רבי דוד לסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א

יש להעיר דעדיין לא יקבל תוכחה שיאמר אתה אל תדבר איתי על עבירות אתה לא יותר טוב.

הרב יצחק קדמון שליט"א שלבים

נראה לצייין מעשה נפלא בענין זה עם החפץ חיים שדרש בכנסיה הגדולה שרבנים יוכיחו את בני הקהילה על חטאיהם ושאלוהו מגמ' הנ"ל דתמה אני בדור הזה מי שיש ביודו להוכיח וענה החפץ חיים במשל שהקיסר התארח בעירה מסוימת, והביאו לפניו לשתות מהמים שלהם וכשראה שמימימה דלוחים ומעורבים בחול, הוציא פקודה שלא ישתמשו יותר בעירה זו במים מבארותיהם, אלא רק במים מווקים, למחרת פרצה שריפה באותה עירה ונשרפו כל הבתים שאל הקיסר מדוע לא כיבו את האש וענו התושבים שאין להם כל כך הרבה מים מווקים בשביל לכבות את האש גער בהם הקיסר ואמר כשרוצים לשתות משתמשים במים נקיים אך כשהעירה בעורת מכבים במים שישנם ולא מחפשים מים זכים, כך אמר החפץ חיים כשהעירה בוורת ויש חילולי שבת ופריצות חייבים לכבות את האש גם אם המים אינם ראויים ודומיכתי עצמו אינו זך ונקי.

מדוע מי שפרסם כופים אותו לאכול מצה ואכל יצא הרי זה אינו דרך חירות

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' ראש השנה כ"ח ע"ב א' כפאו פרסיים ואכל מצה יצא, דיש להקשות מדוע יצא, הרי אין זה דרך חירות, והלא מי שלא כפאו אותו, אלא שרק אבל בלא הסיבה לא יצא וצריך לחזור ולאכול בהסיבה כמבואר בש"ע סימן תע"ב ס"ק ז' א"כ מדוע כאן שאכל בכפייה שזה בודאי אינו דרך חירות יצא, ותוצאתם בארבע אופנים.

הבה"ח אפרים רובנשטיין שליט"א בני ברק

נראה לתרץ מה שהקשתם על הצננת פענח דכתב דלחכי נקט דווקא כפאו פרסיים דדרכם היה לאכול בהסיבה כדאיתא בגמ' ברכות מ"ז ע"ב ואתי שפיר דגם הוא אבל בהסיבה כמותם ולכן יוצא, דיש להקשות דעדיין לא מיושב שבכפייה ודאי אין זה דרך חירות וא"כ יצא, נראה לתרץ כיון דבזמננו כל מה שיושבים בהסיבה זה לא דרך חירות כיון דאין דרכנו לשבת בהסיבה רק דצריך לראות סימני חירות, וא"כ כיון שדרכם לשבת בהסיבה זה מראה סימני חירות וזה מהני.

איך יכול להיות שנגני בתים זה בשורה טובה כדי שימצאו כסף הרנינני בתים על עבירות

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דכתב רש"י דנגני בתים זה בשורה לפי שהטמינו אמריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל מי שנה שהיו ישראל במדבר וע"י הנגע נותץ הבית ומצאן, דקשה הרי איתא בגמ' ערכין ט"ז ע"א ויבואר י"א ע"ב תניא הנגעים באים על צרת עין, דכתיב ובה ארש לו הבית ותנא דבי ר' ישימעאל מי שמוחד ביתו לו שאינו רוצה להשאיל כלו לאחרים ואומר שאין לו, הקב"ה מפרסמו מפרסמו כמספנה את ביתו, א"כ איך יכול להיות שנותנים לו מתנות על העוונות שלו, ותוצאתם.

הרב יהודה הלוי ברודי שליט"א מנטשטר

נראה לתרץ, דהנה טבע האדם שמי שזכה לקבל איזה פרס או שנודר לו בן או עשעה שידוך חלק משמחתו הוא להודיע לחברו מלוו הטוב, אבל מי שזכה למטמוניות אלו ע"י נתיצת ביתו משום נגע בודאי לא יגיד זה לשום אדם מפני הבושה וזה יהיה לימוד לו לשמור פיו ולעית שמי שמדבר בזמן שיותר טוב לא לדבר יבא מצד זה ע"י הנגע שלא יהיה יכול לדבר בזמן שהוא מאד רוצה לדבר.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א

לבקש המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com

לביירוים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
מי שמעוניין להצטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג רבי דוד מאשנסקי שליט"א
מרבין תורה בעיר מאנסי
לרגל שמחת היכנס בנו כמור צבי נ"י
לבריות של אברהם אבינו
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
ירדה נחת מכל יוצאי הלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
החפץ בעלום שמו שליט"א
לרגל שמחת הולדת בתו במו"ט
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
ירדה נחת מכל יוצאי הלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הבה"ח שלמה רייך נ"י ים
לזיכוי רבבות
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יצליח בכל אשר יפנה
ברכת מז"ט לידידינו
הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א
לרגל הופעת עוד כרך
מסדרת הספרים "גם אני אודך"